

Громадська організація "Центр екологічних ініціатив "Екодія"

а/с 26, Київ, 01032; info@ecoact.org.ua
тел. +38 044 353 78 41; ЄДПРОУ: 41210108
вул. Саксаганського 52а, Київ, 01033, Україна

№ 56

04.04.2019

Міністру екології та природних ресурсів
України

Семераку О.М.

Заступнику Міністра екології та природних
ресурсів України з питань європейської
інтеграції

Кузьо М.С.

03035, м. Київ, вул. Василя Липківського, 35

Пропозиція щодо моделювання низьковуглецевого сценарію в рамках роботи над другим національно-визначеним внеском України до Паризької угоди

Шановний Остапе Михайловичу!

Шановний Миколо Степановичу!

Громадська організація Центр екологічних ініціатив «Екодія» (далі - ГО «Екодія») об'єднує експертів, громадських активістів та інші зацікавлені сторони навколо ідеї збереження довкілля, питань протидії зміні клімату, підтримки сталого розвитку енергетики та енергоефективності.

Експерти від ГО «Екодія» входять до складу робочої групи з розробки другого Національно-визначеного внеску України (далі - НВВ). 13 березня Міністерством екології та природних ресурсів України спільно з ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» були представлені можливі сценарії для розрахунку НВВ.

Відповідно до обґрунтування наданого у Додатку 1, як члени робочої групи, хочемо запропонувати моделювання сценарію, в якому буде передбачено відсутність будівництва нових енергетичних потужностей на викопному паливі. Просимо розглянути можливість його розрахунку при оновленні НВВ. Ми будемо раді обговорити важливість включення такого сценарію на зустрічі з представником Міністерства.

Просимо надати відповідь про можливість зустрічі та обговорення зазначених питань з представниками ГО «Екодія», на електронну адресу zasiadko@ecoact.org.ua та/або за телефоном 044 353 78 41.

З повагою,

Керівниця кліматичного
відділу

А.Акерманн

Вик:

Євгенія

Засядько

Тел.: (044) 353 78 41
zasiadko@ecoact.org.ua

Обґрунтування розрахунку Сценарію Національно визначеного внеску для України без нових енергетичних потужностей та викопному паливі

Розробка Національно визначеного внеску, відповідно до Паризької угоди, в майбутньому має вказувати напрям подальшого руху країни, включаючи низьковуглецевий розвиток, також бути демонстрацією амбітності України щодо зниження викидів парникових газів та підтримку світових тенденцій щодо недопущення підняття світової температури на більше ніж 1,5 - 2,0 °С. При розробці другого НВВ, ми пропонуємо зробити **моделювання сценарію, в якому буде передбачено відсутність будівництва нових вугільних та атомних енергетичних потужностей**. Розрахунок та реалізація такого сценарію в майбутньому дасть змогу забезпечити:

- виконання мети Паризької угоди, ратифікованої Україною
- сталий економічний розвиток з використанням новітніх технологій
- зменшення негативного впливу енергетики на довкілля та здоров'я населення України
- основу для розробки наступних національно визначених внесків України та глибше розуміння економічної складової енергетичного переходу

Обґрунтування такого сценарію надано нижче

1 Викиди парникових газів мають бути зменшені вдвічі до 2030 року. У 2018 році Міжурядовою групою з питань зміни клімату був підготовлений звіт¹ про наслідки глобального потепління на 1,5°C, що також був представлений на 24-й Конференції сторін у м. Катовіце. Звіт підтверджує наявність антропогенного впливу на зміни клімату та неможливість відкласти зниження викидів на дальшу перспективу, та засвідчує необхідність зменшити викиди глобально у 2 рази до 2030 року у порівнянні із сьогоднішнім рівнем. Лише за таких умов можна забезпечити виконання мети Паризької угоди.

2 Будівництво нових енергетичних потужностей на викопному паливі - означає іти врозріз з метою Паризької угоди. Такі висновки робить Міжнародне енергетичне агентство² за результатами аналізу сьогоднішніх та моделювання майбутніх можливих викидів парникових газів протягом наступних десятиліть. Світ вже переповнений потужностями на викопному паливі, тому для виконання мети Паризької угоди нові станції у кожній країні світу мають будуватися на основі низьковуглецевих технологій.

3 Перехід України на 91% відновлюваної енергії до 2050 року є технічно можливим та економічно доцільним. Відповідно до дослідження "Перехід України на відновлювану

енергетику до 2050 року"³, проведеного Інститутом економіки і прогнозування НАН, Україна має можливість до середини 21 ст. довести частку "зеленої" енергії для забезпечення своїх потреб в енергії до більш ніж 90%. Однією з умов для досягнення цього є встановлення

¹ Intergovernmental Panel on Climate Change <https://www.ipcc.ch/sr15/>

² International Energy Agency <https://www.theguardian.com/business/2018/nov/13/world-has-no-capacity-to-absorb-new-fossil-fuel-plants-warns-iea>

³ Heinrich Boell Foundation https://ua.boell.org/sites/default/files/perehid_ukraini_na_vidnovlyuvanu_energetiku_do_2050_roku.pdf

екологічних обмежень на викиди теплових електростанцій згідно взятих Україною міжнародних зобов'язань та відмови від будівництва нових атомних блоків. Такий перехід відбуватиметься в першу чергу за рахунок підвищення ефективності споживання енергії у всіх секторах та використання енергії вітру, сонця та біомаси. При цьому у структурі виробництва електроенергії частка вітрових станцій може сягнути 45%, сонячних – 36%, а біомаси та відходів в структурі виробництва теплової енергії – до 73%.

4 Енергетична стратегія України до 2035 року вже сьогодні потребує оновлення і не враховує світові тренди та останні результати моделювання.

На семінарі, проведеному Міністерством екології та природних ресурсів України спільно з Інститутом економіки та прогнозування НАН України, *"Другий національно-визначений внесок України (НВВ) - методологічні аспекти моделювання та прогнозування"* 13 березня, повідомлялось, що розробка НВВ в Україні буде розраховуватись за двома макроекономічними сценаріями розвитку України, на основі офіційно затверджених секторальних стратегій, які зокрема передбачають будівництво нових потужностей на викопному паливі.

Згідно ж останніх результатів моделювання⁴, потреба у нових потужностях АЕС до 2030 року відсутня, а частка ВДЕ в енергобалансі у 2035 році може сягати 31% (на 6% вище, ніж у затвердженій Енергостратегії) навіть при помірних темпах зростання. Науковці підкреслюють необхідність актуалізації індикативних показників Енергетичної стратегії, яка щороку втрачає свою актуальність.

5 Вже у 2020 році в Україні електроенергія, вироблена з відновлювальних джерел, стане дешевшою ніж з нових вугільних ТЕС. Таких висновків дійшли міжнародні аналітики Carbon Tracker в опублікованому звіті *"Global Energy and CO2 Status Report"* 2018 року⁵. Хоча поки що Україна має один з найнижчих податків на викиди CO₂ у Європі, поступове його підвищення в подальшому стане одним із чинників впливу на підвищення ціни енергії від теплової генерації на викопному паливі. Разом з тим, технології ВДЕ та накопичення і зберігання енергії ставатимуть все більш доступними у зв'язку із постійним зниженням ціни та підвищенням їхньої ефективності.

6 Атомна енергетика програє конкуренцію з новими технологіями відновлюваної енергетики. Згідно з дослідженням *"Перехід України на відновлювану енергетику до 2050 року"*, атомна енергетика в Україні є неперспективною, що викликано високими капітальними витратами на будівництво нових атомних блоків. У зв'язку з цим частка АЕС

України в структурі електрогенерації може кардинально знизитися з 54% у 2015 р. до нуля у 2050 р. За умови досконалої конкуренції між виробниками енергії, частка атомної генерації у електроенергетиці України падатиме. Такий спад пов'язаний із вичерпанням технічного ресурсу діючих АЕС, високою вартістю та значними термінами будівництва нових атомних станцій. Роль атомної енергетики у світі також поступово зменшується через її неспроможність конкурувати із відновлюваними джерелами енергії та низьку підтримку

⁴ Institute for Economics and Forecasting of NAS of Ukraine <http://www.timesukraine.tokni.com/>

⁵ Carbon Tracker https://www.carbontracker.org/wp-content/uploads/2018/12/CTI_Powering_Down_Coal_Report_Nov_2018_4-4.pdf

громадськості⁶. Про це свідчать також дані нової незалежної Доповіді про стан світової ядерної галузі (World Nuclear Industry Status Report 2017)⁷. Відповідно до звіту IPCC розвиток атомної енергетики обмежується у багатьох країнах її суспільним неприйняттям через ризики аварій та невирішеність питання радіоактивних відходів.

7 Європа та світ обирають шлях низьковуглецевого розвитку. На сьогодні 16 країн Європи заявили⁸ про відмову від використання вугілля до 2030 року, а Євросоюз [розглядає](#) нову кліматичну мету - знизити свої сумарні викиди парникових газів до нуля до 2050 року. Окрім того, під час Конференції сторін у Катовіце, 45 країн світу підписали Сілезьку Декларацію солідарності та справедливої трансформації, яка демонструє готовність країн відмовлятися від вугілля, та створювати справедливий перехід регіонів по відношенню до працівників, міст та регіонів на шляху до низьковуглецевої економіки; врахування Цілей Сталого Розвитку ООН 2030 у процесі енергетичного переходу, що включає значно збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у світовому енергетичному балансі та подвоїти глобальний показник підвищення енергоефективності до 2030 року.

⁶ Nuclear Energy Agency

<https://www.oecd-nea.org/ndd/pubs/2010/6859-public-attitudes.pdf>

⁷ <https://www.worldnuclearreport.org/IMG/pdf/20170912wnsr2017-en-lr.pdf>

⁸ Beyond Coal <https://beyond-coal.eu/wp-content/uploads/2019/02/Overview-of-national-coal-phase-out-announcements-Europe-Beyond-Coal-March-2019.pdf>